

GDPR: Τι είναι πάλι τούτο;

Ο [Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων](#) (General Data Protection Rule) είναι ένας νέος Ευρωπαϊκός κανονισμός που θα τεθεί σε ισχύ στις 25 Μαΐου 2018 και έχει ήδη πονοκεφαλιάσει τους υπεύθυνους ασφάλειας σε εταιρείες και οργανισμούς που συλλέγουν και διαχειρίζονται κάθε είδους δεδομένα.

Η τεχνολογία τα τελευταία χρόνια εξελίσσεται με ασύλληπτους ρυθμούς και ανάλογα αναπτύχθηκαν σε εύρος και πλήθος τα δεδομένα και οι πληροφορίες που διακινούνται μέσω του διαδικτύου.

Έννοιες όπως η ιδιωτικότητα, τα προσωπικά και ευαίσθητα δεδομένα, η ηθική και ο τρόπος συμπεριφοράς στον ψηφιακό κόσμο, μας κατέκλυσαν πριν ακόμα το συνειδητοποιήσουμε. Ο κανονισμός έρχεται να αντικαταστήσει μια παλαιότερη οδηγία για την προστασία των δεδομένων και να βάλει κάποια τάξη στο χαοτικό κόσμο της νέας πραγματικότητας. Θα τα καταφέρει άραγε;

Στο δισέλιδο αυτό, που έρχεται σε συνέχεια των τεσσάρων προηγούμενων σχετικών φυλλαδίων¹, γίνεται προσπάθεια να παρουσιαστούν οι επιπτώσεις / αλλαγές που φέρνει ο νέος κανονισμός σε σχέση με τα παιδιά και τους νέους και την ασφάλεια στον ψηφιακό κόσμο του σήμερα.

Στις 15 Δεκεμβρίου 2015, Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [ανακοίνωσε](#) ότι έφτασε τελικά σε μια συμφωνία στο Ευρωκοινοβούλιο για την μεταρρύθμιση που είχε προταθεί σε σχέση με την προστασία των δεδομένων στην Ευρώπη. Βρήκαν τότε την ευκαιρία πολλοί να αποτυπώσουν την νέα κατάσταση με πηχυαίους τίτλους όπως: «Η Ευρώπη πρόκειται να αποβάλει τους νέους από το Facebook και το internet». Είναι όμως έτσι; Στην πραγματικότητα το άρθρο 8 του νέου κανονισμού αναφέρει ότι:

«...σε σχέση με την προσφορά υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών απευθείας σε παιδί, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα παιδιού είναι σύνηθες εάν το παιδί είναι τουλάχιστον 16 χρονών. Εάν το παιδί είναι ηλικίας κάτω των 16 ετών, η επεξεργασία αυτή είναι σύνηθες μόνο εάν και στον βαθμό που η εν λόγω συγκατάθεση παρέχεται ή εγκρίνεται από το πρόσωπο που έχει τη γονική μέριμνα του παιδιού. Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν διά νόμου μικρότερη ηλικία για τους εν λόγω σκοπούς, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω μικρότερη ηλικία δεν είναι κάτω από τα 13 έτη (ηλικία κάτω από την οποία και σήμερα ΔΕΝ επιτρέπεται στα παιδιά να έχουν π.χ. λογαριασμό στο Facebook ή στο Instagram, κ.κ.).»

Ο κανονισμός, εκτός των θεμάτων για τα παιδιά, περιλαμβάνει διατάξεις για τα εξής:

- δικαίωμα διαγραφής («δικαίωμα στη λήθη»: το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας τη διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν),
- σαφής συγκατάθεση από το ενδιαφερόμενο πρόσωπο για την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων,
- το δικαίωμα του ατόμου να μεταφέρει τα δεδομένα του σε άλλο πάροχο υπηρεσιών,
- το δικαίωμα να γνωρίζει κάθε άτομο πότε τα δεδομένα του έχουν παραβιαστεί (hacking),
- διασφάλιση της παροχής όλων των εξηγήσεων για τις πολιτικές απορρήτου σε σαφή και κατανοητή γλώσσα.

Και κυρίως ορίζει ιδιαίτερα υψηλά πρόστιμα για τις εταιρείες και τους οργανισμούς που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο θα καταστρατηγήσουν τους κανόνες που θέτει ο κανονισμός.

Έφτασε και φέτος η «[Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου](#)» (6/2/2018). Το θέμα τη χρονιά αυτή είναι: "Δημιούργησε, συνδέσου και μοιράσου το σεβασμό: Ένα καλύτερο διαδίκτυο ξεκινάει από εσένα".

Είναι μια έκκληση για δράση σε κάθε ενδιαφερόμενο προς τη δημιουργία ενός καλύτερου διαδικτύου για όλους, ιδίως για τους νεότερους χρήστες.

Περισσότερο από αυτό, είναι μια πρόσκληση για όλους να συμμετάσχουν και να συνεργαστούν με τους άλλους με σεβασμό, προκειμένου να εξασφαλίσουν μια καλύτερη ψηφιακή εμπειρία. Ακολουθήστε τα νέα στο Twitter μέσω των #SID2018 και #SaferInternetDay

Η ηλικία που απαιτείται συγκατάθεση από κάποιον ενήλικα, διαφοροποιείται σημαντικά ανάμεσα στις χώρες που έχουν ήδη πάρει σχετική νομοθετική πρωτοβουλία.

¹ <http://www.iatrolexi.gr/vagelat/PEGI-2oDimPapagou.pdf>
<http://www.iatrolexi.gr/vagelat/Diadiktyo-5.pdf>
<http://www.iatrolexi.gr/vagelat/Asfales-Diadiktyo-4.pdf>
<http://www.iatrolexi.gr/vagelat/Tropoi-prostasias-2.pdf>

Τι καινούργιο κομίζει ο GDPR;

Η θέση σε ισχύ του νέου κανονισμού (25 Μαΐου του 2018), αναμένεται με πολλές προσδοκίες, αλλά και αρκετά ερωτηματικά από τους επιστήμονες – ερευνητές, ειδικά όσον αφορά στην ψηφιακή ασφάλεια των νέων. Επί της ουσίας δεν φέρνει κάποια κοσμογονική αλλαγή σε σχέση με τα παιδιά και τα δικαιώματα που έχουν αναφορικά με τα προσωπικά τους δεδομένα. Αυτό που κυρίως επιβάλλει, είναι ο πάροχος των υπηρεσιών, να κάνει ότι είναι δυνατό (με χρήση της διαθέσιμης τεχνολογίας...) ώστε να επαληθεύει την ηλικία αυτού που συναινεί στην περίπτωση που το παιδί είναι κάτω από 16 (ή καλύτερα 13 έως 16, ανάλογα την απόφαση του κράτους) και φυσικά και ότι ο εν λόγω ενήλικας είναι «αρμόδιος» (π.χ. γονέας) να δώσει την συγκατάθεσή του.

Σε σχέση με την ηλικία των παιδιών που απαιτείται συγκατάθεση του γονέα/κηδεμόνα, κάποιες χώρες έχουν ήδη προσαρμόσει το όριο, καταθέτοντας ενίοτε διαφορετική συλλογιστική ίσως γιατί δεν υπάρχουν ακόμα τεκμηριωμένα στοιχεία για να βασίσουν την όποια απόφαση:

- για παράδειγμα στην Γαλλία, η έλλειψη πειστικής τεκμηρίωσης για τη μείωση της ηλικίας κάτω από τα 16 έτη, αρκεί για να μην διαφοροποιηθεί από τον κανονισμό, υποστηρίζοντας ότι αυτό θα ενθαρρύνει την παραγωγική συμμετοχή των γονέων (sic) στις διαδικτυακές ζωές των εφήβων (δεδομένου ότι θα απαιτηθεί η γονική συναίνεση),
- στο Ηνωμένο Βασίλειο ωστόσο, η έλλειψη πειστικού σκεπτικού κατά της αύξησης της ηλικίας άνω των 13 ετών (ο ισχύων κανόνας) θεωρήθηκε αποδεκτή, υποστηρίζοντας ότι αυτό θα ενθαρρύνει τους παρόχους να αναπτύξουν εργαλεία προστασίας (και έτσι η ευθύνη για την προστασία των παιδιών μετατοπίζεται από τους γονείς στη βιομηχανία),
- ενώ στην Τσεχία, το σκεπτικό για τα 13 έτη είναι ότι οι έφηβοι χρησιμοποιούν ήδη κοινωνικά μέσα και ούτως ή άλλως οι κίνδυνοι δεν είναι τόσο μεγάλοι όσο άλλες δραστηριότητες για τις οποίες έχει οριστεί μεγαλύτερη ηλικία (π.χ. οδήγηση).

Ως εκ τούτου, λαμβάνοντας κάθε χώρα την δική της απόφαση, μειώνει ίσως την αβεβαιότητα για τις οικογένειες της χώρας αυτής, δημιουργώντας όμως άλλα παρατράγουδα... Για παράδειγμα, σε χώρες όπου επιλέγεται μεγαλύτερη ηλικία από την τρέχουσα πρακτική (13), θα επιβληθεί ξαφνικά στους εφήβους να εγκαταλείψουν τα προσωπικά τους κοινωνικά δίκτυα; Και τι θα γίνει με τις φωτογραφίες τους, τα δεδομένα τους, τις συνδέσεις τους;

Υπάρχουν λοιπόν πολλά ανοιχτά θέματα, που μένει να διευκρινιστούν (και αρκετές μομφές από την επιστημονική κοινότητα² για την κυρίως «τιμωρητική» - σε επίπεδο προστίμων – λογική που περιλαμβάνεται στον κανονισμό χωρίς στον αντίποδα τη δέουσα προσοχή και συζήτηση με τους ίδιους τους νέους...), και φαίνεται όλο αυτό να είναι ένας δρόμος χωρίς τέλος. Ήδη αρκετοί φορείς, έχουν προειδοποιήσει ότι ο χώρος της εκπαίδευσης δεν φαίνεται να μπορεί να είναι έτοιμος για την πλήρη εφαρμογή του νέου κανονισμού. Δεν θα πρέπει συνεπώς να μας αποπροσανατολίζει η οποιαδήποτε αλλαγή, αλλά απλά να μας κρατά σε εγρήγορση με τη δέουσα κριτική ματιά: κανείς κανονισμός και καμιά διαδικασία από μόνη της δεν πρόκειται να δώσει λύση στον βασικό στόχο που είναι η ομαλή ένταξη των νέων (αλλά και των μεγαλύτερων) στο νέο ψηφιακό περιβάλλον που δημιουργείται. Στο πλαίσιο αυτό, όλοι μας θα πρέπει να ενημερωνόμαστε και να βρίσκουμε τρόπους να υποστηρίξουμε τα παιδιά, όσο και όπως μπορούμε. Και αν δεν μπορούμε, να αναζητάμε βοήθεια εκεί που πρέπει.... (βλ. και https://youtu.be/M_Hcl7Fa6co). Ως τροφή για σκέψη ακολουθούν κάποιες προτάσεις:

Το παράδοξο της «Σωστής ψηφιακής συμπεριφοράς»

Προσπαθούμε να διδάξουμε στα παιδιά σωστή «ψηφιακή συμπεριφορά» και το πρώτο που βλέπουμε να κάνουμε είναι να συναινέσουμε (αν όχι να τους ωθούμε) στο να δηλώσουν ψευδή ηλικία για να μπορέσουν να ανοίξουν λογαριασμό στο Facebook... Και να μπορέσουν έτσι να επικοινωνούν (επικοινωνούν άραγε;) με συγγενείς και φίλους!

Γίνε το παράδειγμα...

Ας κοιτάξουμε λίγο στον καθρέφτη. Τα παιδιά είναι φυσικό να μας μιμούνται με βάση κυρίως το τι κάνουμε, παρά το τι λέμε: Οι ερευνητές καταγράφουν παράπονα από παιδιά που δεν μπορούν να τραβήξουν την προσοχή των γονέων τους επειδή οι τελευταίοι είναι συνέχεια πάνω από το laptop ή το smartphone... Ας προσέξουμε λοιπόν πρώτοι τη δική μας συμπεριφορά και ας κάνουμε τα παιδιά συνέταιρους σε αυτήν. Οι κανόνες που βάζουμε πρέπει να είναι για όλους! (βλ. και <https://youtu.be/om-ulGuRI2q>).

Έξτρα Συμβουλή!

Αφήστε το τηλέφωνο εκτός κρεβατοκάμαρας. Όχι μόνο θα σας βοηθήσει στην προσπάθεια να πεισθεί και το παιδί ότι στις 9.30 το βράδυ θα πρέπει να αφήσει τη δική του ταμπλέτα στο γραφείο του, αλλά μπορεί ακόμα να βοηθήσει στο να μη συνδυάσει τις ηλεκτρονικές συσκευές με την ολοκλήρωση της μέρας και το πέρασμα στον ύπνο. Ίσως ένα βιβλίο να βοηθούσε περισσότερο...

Δείτε και: <https://saferinternet4kids.gr/nea/screentimeparentaltips/> (Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου)
http://storage.eun.org/resources/upload/426/20150702_130854757_303_ks_Flyer_YouthPanel_en.pdf (online survival guide)
<https://www.saferinternet.org.uk/advice-centre/social-media-guides> (social media guides)

² <https://tinyurl.com/y8yI5e2k>